

*Καθηγητής Γεώργιος Νάκος
Δ/ντής Μονάδας Εντατικής Θεραπείας
Τμήμα Ιατρικής
Σχολή Επιστημών Υγείας,
Αναπληρωτής Πρόεδρος Συμβουλίου Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*

(ECTS)

Ένα γενικό σχόλιο του νομοσχεδίου για την Ανώτατη Εκπαίδευση είναι ότι πρόκειται για έναν αναχρονισμό.. Θα σχολιάσω μια φαινομενικά ασήμαντη αλλαγή στο προτεινόμενο σχέδιο νόμου για την ανώτατη παιδεία, που αφορά την κατάργηση του Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης των πιστωτικών μονάδων (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS) και την αντικατάστασή του με διδακτικές μονάδες (ΔΜ).

Οι ΔΜ αντιπροσωπεύουν απλά τον χρόνο παρακολούθησης των μαθημάτων και των εργαστηρίων. Δεδομένου ότι η παρακολούθηση των μαθημάτων δεν είναι υποχρεωτική, οι ΔΜ δεν έχουν κανέναν ουσιαστικό λόγο ύπαρξης. Αντίθετα, τα ECTS αποτελούν ένα ολοκληρωμένο σύστημα εκπαιδευτικής διαδικασίας όπως περιγράφεται παρακάτω:

Το ECTS θεσπίστηκε το 1989 στο πλαίσιο του Erasmus και είναι πλέον μέρος του προγράμματος Διά Βίου Μάθησης. Είναι το μόνο σύστημα πιστωτικών μονάδων που έχει δοκιμαστεί και έχει χρησιμοποιηθεί επιτυχώς σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το ECTS διευκόλυνε την αναγνώριση των σπουδών στο εξωτερικό και ενίσχυσε έτσι την κινητικότητα των φοιτητών στην Ευρώπη, καθιστά δε εύκολη την σύγκριση των προγραμμάτων σπουδών. Επίσης, το ECTS βοηθά τα πανεπιστήμια να οργανώσουν και να αναθεωρήσουν τα προγράμματα σπουδών τους και καθιστά την ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση περισσότερο ελκυστική για τους φοιτητές από άλλες ηπείρους (ErasmusMundus).

Ο καθορισμός του συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης των πιστωτικών μονάδων (ECTS) κάθε γνωστικού αντικείμενου ή εργαστηριακής άσκησης βασίζεται στον φόρτο εργασίας που είναι αναγκαίος για να επιτευχθούν τα κατ' ελάχιστον αναμενόμενα και σαφώς προσδιορισμένα μαθησιακά αποτελέσματα (learning outcomes).

Τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι το σύνολο των πραγμάτων που ο φοιτητής αναμένεται να γνωρίζει (γνώσεις, **to know**), να αντιλαμβάνεται (δεξιότητες, **to understand**) και να είναι ικανός να κάνει (ικανότητες, **to be able to do**). καθώς και η στάση/συμπεριφορά του (**attitude**) μετά την ολοκλήρωση μιας διαδικασίας μάθησης.

Ο φόρτος εργασίας του φοιτητή (**workload**) υπολογίζεται από το έργο που απαιτείται για να κατακτηθούν τα μαθησιακά αποτελέσματα από τον μέσο φοιτητή. Δεν υπάρχει κατευθείαν σύνδεση με τον χρόνο διδασκαλίας και με τον φόρτο εργασίας όπως προβλέπει το προτεινόμενο νομοσχέδιο.

Κατά συνέπεια, για τον ακριβή προσδιορισμό των πιστωτικών μονάδων είναι απαραίτητο να έχουν καθοριστεί με σαφήνεια τα μαθησιακά αποτελέσματα (learning outcomes) κάθε γνωστικού αντικειμένου. Σε αντίθετη περίπτωση, οι πιστωτικές μονάδες θα περιέχουν μεγάλο βαθμό αυθαιρεσίας.

Ο προσδιορισμός των στόχων και η περιγραφή τους, πέραν του καθορισμού των πιστωτικών μονάδων, αναμένεται να βοηθήσει πρώτιστα τους ίδιους τους **φοιτητές**, επειδή θα διαθέτουν πλέον έναν γενικό οδηγό στην μελέτη, στην αναζήτηση πληροφοριών και στην εμπάθυνση του αντικειμένου (έναν «ταξιδιωτικό οδηγό» που θα τους λέει ποιος είναι ο προορισμός του ταξιδιού τους, πώς θα φτάσουν εκεί και πώς θα ξέρουν ότι έφτασαν πράγματι εκεί και όχι κάπου αλλού).

Θα βοηθήσει, δεύτερον, τους **διδάσκοντες**, καθώς θα αποτελέσει εργαλείο για τη βελτίωση της διδασκαλίας, η οποία θα αποκτήσει συγκεκριμένο και προσανατολισμένο στον στόχο περιεχόμενο και δομή και θα αποφεύγεται σύγχυση ή συσχέτιση του περιεχομένου διδασκαλίας με τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των διδασκόντων ή τις προσωπικές τους ανησυχίες και ανάγκες.

Τρίτον, οι πιστωτικές μονάδες (ECTS) βοηθούν την **Σχολή** και γενικότερα το **πανεπιστήμιο** να τροποποιήσει τα προγράμματα σπουδών σε φοιτητο-κεντρική (**learner-centered**) προσέγγιση και όχι καθηγητο-κεντρική (**teacher-centered**).

Τέλος, ο προσδιορισμός των “learning outcomes” θα βοηθήσει στην **αξιολόγηση** του εκπαιδευτικού έργου του κάθε γνωστικού αντικειμένου και του κάθε διδάσκοντος ξεχωριστά.

Προφανώς οι στόχοι δεν θα χαρακτηρίζονται από δογματική προσήλωση σε ένα παγιωμένο πρότυπο, αλλά θα πρέπει να μεταβάλλονται σύμφωνα με τις εξελίξεις της επιστήμης και τις ανάγκες του κοινωνικού συνόλου. Γι’ αυτό είναι χρήσιμο να προσδιοριστεί ένα χρονοδιάγραμμα αναθεώρησής τους,

Η επίδοση του φοιτητή τεκμαίρεται από ένα τοπικό/εθνικό βαθμό. Αποτελεί όμως καλή πρακτική να αναφέρεται και ο βαθμός ECTS. Η κλίμακα βαθμολογίας του ECTS κατατάσσει τους φοιτητές σε στατιστική βάση

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων είναι 30 το εξάμηνο, άρα 60 για το κάθε έτος. Το γεγονός αυτό προϋποθέτει ότι ο φόρτος εργασίας θα είναι ο ίδιος ανά περίοδο (εξάμηνο ή έτος).

Ο καθορισμός του συστήματος μεταφοράς και συσσώρευσης των πιστωτικών μονάδων είναι, τέλος, απαραίτητος για την έκδοση του ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ (DIPLOMASUPPLEMENT), που είναι όρος αναγκαίος για την αναζήτηση μεταπτυχιακών ή εργασίας σε Ευρωπαϊκές χώρες.

Στην περιγραφή του μαθήματος πρέπει να περιλαμβάνεται:

1. Τίτλος μαθήματος
2. Τύπος μαθήματος (υποχρεωτικό ή επιλογής)
3. Έτος διδασκαλίας
4. Χρονική περίοδο διδασκαλίας (εξαμηνιαίο ή ετήσιο)

5. Τόπος διεξαγωγής
6. Ονόματα διδασκόντων
7. Προαπαιτούμενα
8. Συνιστώμενα άρθρα και βιβλία μελέτης
9. Μέθοδοι διδασκαλίας και άλλες δράσεις
10. Μέθοδοι εξέτασης και κριτήρια
11. Μαθησιακά αποτελέσματα
12. ECTS Βαθμολογία
13. Πρόγραμμα

Όλα τα παραπάνω καταργούνται με τον προτεινόμενο νόμο, και κάθε προσπάθεια βελτίωσης του προγράμματος σπουδών ματαιώνεται ή εγκαταλείπεται στην τύχη. Και το σημαντικότερο: υποβαθμίζει τα ελληνικά πανεπιστήμια και βάζει εμπόδια στην επιστημονική και ακαδημαϊκή εξέλιξη των αποφοίτων.